

Svatovska pesem žive vode

Jezuit **Miha Žužek** se je že pred leti zaljubil v slapove primorske reke Koritnice. Obiskuje in opazuje jih že več let. Kar spozna novega in zanimivega, tudi zapíše. Že več prispevkov je objavil v Planinskem vestniku. Nova televizijska družba Primorka iz Nove Gorice pa je pripravila kratko televizijsko oddajo, v kateri je predstavila 22 od 66 znanih slapov reke Koritnice. Spremno besedilo k filmu, ki sta ga čudovito posnela **Jure Škrlep** in **Anton Vencelj**, je napisal prav Miha Žužek, po čigar idejni zasnovi je bil film tudi posnet in zmontiran. Po besedah **prof. dr. Antona Ramovša**, staroste slovenskih geologov in avtorja knjige *Slapovi v Sloveniji*, teh slapov še niso preučili in za zdaj še niso vsi, ki žuborijo v tej dolini, tudi odkriti. Za alpiniste je tod še dovolj neraziskanega sveta in nedotaknjene divjine. Po objavi teh obvestil, čeprav skopih, pa dolina ne sameva več toliko, kot je včasih. Veliko mladih najde tu prostor za svoj počitek in čas za brezskrbno potepanje. Film so večkrat predvajali tudi v programih MMTV, Televizija Primorka pa je že izdala tudi videokaseto, ki jo lahko naročite na avtorjevem naslovu: Miha Žužek, 61000 Ljubljana, Gornji trg 18, tel. (061) 221 727.

Ciril Velkovrh

v takšnih in podobnih pesmaricah. Zato so tudi v tej pesmarici že upoštevane nekatere spremembe in dopolnila besedil, kakor sta si jih zamislila urednika. Zakaj ravno ta in takšna besedila, drugih pa ne, je njuna izbira, ki je precej posrečena.

Iz izkušenj s prejšnjo pesmarico lahko trdim, da bo tudi nova velika spodbuda, da bo naša planinska, a tudi narodna pesem živela še naprej med ljudmi. To pa pomeni, da jo bodo peli tudi sami in ne samo poslušali druge. Tako bo ta pesmarica koristila ne samo bajtarjem, ampak tudi planincem, alpinistom, gor-

skim vodnikom in še vsem drugim, ki bi radi svoja občutja povedali z lepo, otožno, zbadljivo, veselo, žalostno ali hudomušno pesmijo.

To je samo del tega, zaradi česar sem prepričan, da je ta knjiga velik prispevek k ohranjanju slovenske planinske kulturne dediščine.

Bojan Pollak

Strojinova Etika in odgovornost v gorah

Nekoč je bilo rečeno, da smo si vsi v gorah prijatelji. Nekoč so tudi v resnici bili vsi gomiki prijatelji, celo vodniki, od vódenih »gospodov« plačani spremljevalci, so bili nepogrešljiv del družbe, ki je skrbel za medsebojno varnost in pomagala ob morebitni nesreči. Dogajale so se tudi tragične stvari, ki pa nikakor ne smejo in ne morejo razvrednotiti tistega, kar so nekoč imenovali prijateljstvo. Kar spomnimo se legendarnega **Čopovega Joža**: »Pa boholonej, k' smo pr'jat'li!« To njegovo voljo po prijateljstvu, ki je pomenila tudi izjemno odrekanje v prid lastnega preživetja, njegovo dejanje v triglavskem osrednjem, zdaj Čopovem stebru in reševanje njegove soplezalke **Pavle Jesihove** moramo danes jemati za zgled etičnega dejanja. In koliko je še bilo tega!

Tone Strojin, velik poznavalec planinske zgodovine, sam v srčiki tega dogajanja že desetletja, pravnik in sociolog, je v svoji prepotrebni študiji v sistematično in metodološko dorečeno, pa vendarle ne zapleteno strukturo sklenil cel sklop vprašanj, ki jih današnji obiskovalec gorá mora (kako preprosta, a hkrati zavezujoča je ta beseda!) poznati. Saj ne gre za skupek predpisov, kakršni so, denimo, cestno prometni (čeprav tudi tem ne bi škodovala kakšna podobna študija), ampak za zbirko tehtnih premislekov vsakokratnega in najpogostejše neizbežnega dogajanja, kakršno spremlja sleherni pot slehernika v gorski svet. Strojinova knjiga ničesar vzvišeno ne uči, ampak opozarja na pomanjkljivo pripravljenost tistih, ki hočejo prestopiti prag »vsakdanjosti« in začnejo

odkrivati skrivnostni svet naravnega, vsakdanjosti (na srečo) še vedno odmaknjene sveta.

Tam pač veljajo drugačna pravila kot na domači ulici. Tam ni neodgovornega zanikanja drugih (nihilizem najhujše vrste, ki so ga polna urbana središča), tam ni mogoče pobegniti s kraja nesreče (zadnje čase tudi slovenska prometna folklor), tam je, etično in odgovorno, treba ukrepati — torej pomagati. To vedo slovenski gorski reševalci. Rekrutirajo se iz vrst vrhunskih alpinistov, ki so prav gotovo najbolj zavezani gorniški etiki, ker jo tudi najbolj neposredno živijo, in vedno, kadar je kdo v gorah pomoči potreben, tudi priskočijo na pomoč. Velikokrat tudi za ceno lastne varnosti, če ne kar življenja.

Toliko o Strojini knjigi, ki bi jo moral prebrati vsakdo, ki resno misli o svoji zavezanosti goram. Pisana je poljudno, čeprav na visoki strokovni ravni. Kadar avtor ve, kaj hoče povedati, so mu tudi bralci blizu.

Mitja Košir

Najvišje gore sveta

Knjiga »Najvišje gore sveta« **Vladana Vukašinića** je prvo delo o Himalaji, ki je nastalo v Srbiji. V tej državi alpinizem nima veliko privrženecv in himalajizem nima tradicije. Srbski alpinisti so namreč doslej pripravili eno samo odpravo v najvišje pogorje na svetu; jeseni leta 1991 so si za cilj izbrali Anapurno IV (7525 m) in dosegli višino 6100 metrov.

Avtorju knjige, ki je letošnjo jesen izšla v Beogradu, je treba priznati, da je doma opravil pionirsko delo v takšni literaturi, četudi so Vukašinićeve »Najvišje gore sveta« pravzaprav eklektičen povzetek osemnajstih knjig o Himalaji. Najpogostejše so uporabljeni zapisi **Mesnerja** (iz 6 knjig) in **Kowalevskega** (3). Med viri so se znašli tudi naši avtorji: **Grošel** s knjigo »V prostranstvih črnega granita«, **Škarja** z »Everestom« in skupina avtorjev z delom »Na vrhovih sveta«.

Vladan Vukašinić priznava, da nima izkušenj niti kot pisec niti kot